

Gå til kilderne

Efter mange års venten er Olivier Clément's bog *Kilder – kirkefædrene om troens liv. Tekster og kommentarer* blevet oversat til dansk¹

Af Charlotte Thaarup²

Olivier Clément, født 1921 er fransk ortodoks teolog. Opvokset i en ateistisk familie blev han først kristen som voksen, og først som 30-årig blev han døbt. Han fik sin teologiske uddannelse på Saint Serge instituttet (under den russiske Paris-jurisdiktion), som har fostret så mange af de store ortodokse teologer i Vest heriblandt også de tre, som kom til at spille en afgørende rolle for ortodoks teologi i USA: Florovsky, Schmemmann og Meyendorff. Instituttet har haft stor økumenisk betydning ved at gøre den ortodokse teologi tilgængelig i Vesten og ved at ville være i dialog med andre kristne kirker.

Olivier Clément blev i Paris. Han har gennem mange år undervist i historie og blev senere professor på Saint Serge. Clément har et stort teologiske forfatterskab bag sig og er en af de væsentligste bidragsydere til dialogen mellem den katolske og den ortodokse kirke. *Kilder* – fransk *Sources* – udkom i 1982. Den er oversat til engelsk og svensk, men er nu på forunderlig vis også tilgængelig på dansk.

Bogen er inddelt i fire afdelinger, hvoraf de første tre omhandler mystik, kamp og askese, bøn og kontemplation. Bogens fjerde afdeling på 70 sider er dels en biografi med grundig indføring i over 30 kirkefædre fra de første 600 år, dels korte artikler om bevægelser som *monofysitismen*.³ Alene på grund af dette sidste afsnit er bogen en gave til enhver, der ønsker kundskab om den kristne kirkes kilder.

¹ Olivier Clément, *Kilder. Kirkefædrene om troens liv. Tekster og kommentarer*. Oversat fra fransk af Merete Us-sing. Katolsk Forlag i samarbejde med forlaget Boedal, 2008. ISBN 978-87-85213-92-1. 340 sider. 295 kr. hft. Red.

² Charlotte Thaarup er præst i Strandby Metodistkirke. Red.

³ En oldkirkelig retning, hvis tro det var, at Kristus kun havde guddommelig natur. Red.

Om Augustin: "Hans erfaring – kærlighedssang – er nådens overvældende indtrængen, den nåde, som alene kan sætte friheden fri. Men hovedvægten forskød sig fra den universelle forvandling til den menneskelige tilstands tragedie. Men særlig systematiseringen, som blev forhærdet af polemikken (pelagianernes lære var, at mennesket selv alene er sin frelses ophavsmand), mundede ud i en uacceptabel idé om prædestination,⁴ om en suveræn nåde, som i sidste ende vilkårligt rykker de udvalgte bort fra *massa damnata, massa perditionis*.⁵ Det er især på disse punkter, hvor den augustinske tankegang har hærget den vestlige kristendom og fremprovokeret ateisme (f.eks. hos Camus),⁶ at det er vigtigt at sætte Augustin i dialog med den samlede gruppe af kirkefædre."

På traditionel ortodoks vis er *Kilder* en teologi, der beskriver kristentro gennem Traditionen forstået som kirkefædrenes tekster og ikke som i vestlig teologi gennem Bibelcitater. Man belyser mere end argumenterer.

Et eksempel på Cléments metode viser følgende:

"Målet for troen er den sande åbenbaring af dens genstand. Og den sande åbenbaring af dens genstand er det uudsigelige fællesskab med ham ... Og dette fællesskab er de troendes tilbagevenden til deres ophav som til deres mål ... og dermed opfyldelsen af deres længsel. Og opfyldelsen af deres længsel er, når de, som længes, falder til ro i en evig bevægelse omkring genstanden for deres længsel ... altså en evig glæde uden adskillelse ..., delagtighed i det guddommelige. Og denne delagtighed i det guddommelige består i ligheden mellem den, der haves del i, og de delagtige. Ligheden er ifølge energien identiteten mellem de delagtige og den, der haves del i ... Denne identitet, det er guddommeliggørelsen."

Ovenstående citat af *Maximos Bekenderen*⁷ er at finde i afsnittet Guddommeliggørelse i bogens tredje del: Vejen til kontemplation. Cléments forudgående kommentar lyder:

"At være i fællesskab med Gud er altså at have del i selve hans væsen. Gennem nåden og ifølge energien identificerer de delagtige sig med den, de har del i. Der opstår ligevægt mellem bevægelse og stabilitet, og de styrker hinanden: stabilitet i identiteten og bevægelse i den uovervindelige anderledeshed."

Kilderne er at forstå som kirkefædrenes egne tekster. Her får vi dem oversat og i uddrag, der meningsfyldt sættes sammen og kommenteres af Clément.

Bogen er således fyldt med udsagn, man har lyst til at understrege og lære udenad for at kunne citere dem i prædikener og samtaler. Der er masser af åndelige råd, trøst og vejledning. Men måske vigtigst: Her er kilderne til Kirkens nutidige dogmer frilagt i forhold til historie og kirkepolitik. Gang på gang glædes man over at finde et ophav til sin kristne om ikke børnelærdom, så dog teologiske basiskundskab. Eller man finder svar til brug for moderne menneskers grublerier over Kirkens lære.

Clément: "Gud er ikke retfærdig, han er mere end retfærdig, uendeligt meget mere, han er en vanvittig kærlighed, som uophørligt stiger ned i vores helvede for at genopvække os. Enhver af os er arbejderen fra den ellefte time, som der ikke kræves andet af end et råb af tillid og håb. Når alt kommer til alt, er den eneste synd *ikke at forstå opstandelsens nåde*. "Om jeg havde begået alle tænkelige forbrydelser, ville jeg føle, at disse mange synder var som en dråbe vand i et brændende bål", sagde Thérèse af Jesusbarnet, idet hun uden at vide det næsten ordret gentog den hellige Isaks udtryk. Det er derfor, det kristne budskab kun kan være forkyndelsen af og vidnesbyrdet om Kristi sejr over døden og helvede, i dag mere end nogensinde, midt i den nihilisme, vi er omgivet af.

⁴ Dvs. forudbestemmelse. Red.

⁵ Dvs. den fordømte masse, som er fortabelsens masse. Red.

⁶ Albert Camus, fransk forfatter, 1913-1960. Red.

⁷ Maximos Bekenderen, græsk teolog, ca. 580-662. Citatet er fra *Spørgsmål til Thalassius*, 59. Red.

"Ligesom et sandkorn vejer mindre end en mængde guld, vejer kravet om en retfærdig dom mindre hos Gud end hans medfølelse. Ethvert menneskes synder er i sammenligning med Guds forsyn og barmhjertighed som en håndfuld sand i det store hav. Ligesom en brusende kilde ikke kan standses af en håndfuld støv, kan Skaberens medfølelse ikke besejres af hans skabnings ondskab".⁸

Clément: "Bønnen får altså det sidste ord.

Man spekulerer ikke over helvede.

Man laver heller ikke en lære om alles frelse.

Man beder for, at alle skal blive frelst."

Kilder er på ingen måde en bog, der læses hurtigt. Ej heller er den en bog, man bliver færdig med. Eller træt af. Den har kildens væsen: at sprudle uden ophør, med en forbløffende kraft og vedholdenhed. Til glæde og forundring, til kraft og til at slukke tørst og give liv.

Klik her for at udskrive artiklen (printerens skal være tændt)

Klik her for at sende artiklen til en ven eller bekendt (Outlook skal være startet)

Klik her for at komme til forsiden af catholica.dk

⁸ Isak af Nineve, biskop, 600-tallet. *Asketiske traktater*, 58. traktat. Red.